



CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea cererii de recurs depusă de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Șalaru împotriva Primăriei com. Zăbriceni, r-nul Edineț, Agenția Servicii Publice și Serviciul Fiscal Teritorial Edineț, cu privire la obligarea eliberării actului administrativ și repararea prejudiciului,

împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți,

(Dosarul nr. 3ra-947/23
2-21182021-01-3ra-19092023)

Recursul depus până la 1 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023).

Instanța de fond: Judecătoria Edineț, sediul Central: jud. N. Bobu
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți: jud. S. Procopciuc, D. Stănilă, D. Corolevschi

01 aprilie 2026

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea cererii de recurs depusă de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Oxana Parfeni, *Președinte*,

Gheorghe Stratulat,

Ion Munteanu, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 09 decembrie 2021, Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu a depus cerere de chemare în judecată, ulterior concretizată, împotriva Primăriei com. Zăbriceni, persoane terțe Agenția Servicii Publice și Serviciul Fiscal Teritorial Edineț, cu privire la obligarea eliberării actului administrativ și repararea prejudiciului.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamanta a invocat că, la *****, a încheiat cu Fiodor Simon contractul de vânzare-cumpărare nr. *****, potrivit căruia a procurat de la ultimul casa de locuit cu suprafața de 68.3 m.p., veranda cu suprafața de 8.0 m.p., beci cu suprafața de 5.9. m.p., sarai cu suprafața de 37.4 m.p., teren aferent casei de locuit cu suprafața de 0.1980 și teren cu suprafața de 0.12 ha, situate în s. ****, raionul ****, la preț de 4000 de lei. Contractul menționat a fost înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial în Registrul bunurilor imobile.

3. A indicat că, s-a adresat la Agenția Servicii Publice pentru eliberarea unui extras din Registrul bunurilor imobile referitor la gospodăria pe care o deține. În urma verificărilor efectuate, a constatat că terenul cu suprafața de 0,12 ha, amplasat în s. ****, raionul ****, nu este înregistrat în Registrul bunurilor imobile.

4. Reclamanta a menționat că deține terenul în temeiul contractului de vânzare-cumpărare, achitând anual impozitul funciar. Circumstanțele date sunt confirmate prin avizele de plată și chitanțele de recepție a plăților fiscale, precum și prin confirmarea eliberată de Primăria comunei ****, raionul ****.

5. După depistarea neregularităților, la 12 octombrie 2020, prin intermediul avocatului, s-a adresat Agenției Servicii Publice, Departamentul Cadastru, precum și Serviciului Fiscal Teritorial Edineț, solicitând constatarea situației create și înregistrarea dreptului său de proprietate asupra terenului cu suprafața de 0,12 ha, situat în s. ****, raionul ****, însă solicitarea i-a fost respinsă.

6. Reclamanta a susținut că s-a adresat în repetate rânduri verbal la Primăria comunei *****, solicitând identificarea terenului cu suprafața de 0,12 ha, însă cererile sale nu au fost soluționate, fiind invocate diverse motive neclare.

7. Potrivit informațiilor comunicate de angajații primăriei, în perioada anilor 2003–2005, a avut loc procesul de înregistrare masivă a bunurilor imobile de către Agenția Teritorială Cadastru Edineț, iar în cadrul acestui proces primăria ar fi transmis eronat datele privind dreptul de proprietate asupra terenului ce constituie obiectul contractului de vânzare-cumpărare menționat.

8. În aceste condiții, la 03 septembrie 2021, prin intermediul avocatului, a depus cerere la Primăria comunei *****, solicitând ca în cadrul următoarei ședințe a Consiliului sătesc ***** să fie examinată situația creată, să fie constatată eroarea produsă și să fie identificat terenul cu suprafața de 0,12 ha, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. 548 din 19 februarie 2002, autentificat de notarul Petru Luca.

9. La 07 octombrie 2021, a avut loc ședința Consiliului comunal *****, în cadrul căreia a fost examinată cererea reclamantei, însă nu a fost adoptată nici o decizie.

10. Ulterior, la 23 noiembrie 2021, avocatul său, Ghenadie Odobescu a recepționat, prin intermediul oficiului poștal, decizia nr. 5/8 adoptată în cadrul ședinței ordinare a Consiliului comunal *****, prin care, la pct. 1, s-a luat act de cerere, iar la pct. 2 i s-a recomandat să se adreseze în instanța de judecată pentru soluționarea problemei.

11. Reclamanta a indicat că, consideră justificată încasarea de la autoritatea administrației publice locale a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin neexecutarea obligațiilor legale.

12. În ceea ce privește cheltuielile de judecată, reclamanta a solicitat compensarea integrală a cheltuielilor suportate pentru acordarea asistenței juridice, în sumă de 5000 de lei, achitate avocatului conform bonului de plată seria DAA nr. ***** din *****, pe care le consideră reale, necesare și rezonabile.

13. Reclamanta a solicitat obligarea Primăriei com. ***** să identifice terenul cu suprafața 0,12 ha în s. *****, raionul *****, emiterea deciziei potrivit căreia să dispună de dreptul de înregistrare în calitate de proprietar asupra terenului cu suprafața 0,12 ha, încasarea de la Primăria com. ***** a prejudiciului moral în sumă de 10000 de lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 5000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

14. Prin hotărârea din 03 august 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Central, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Violeta Șalaru, ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 08 august 2022, Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de apel nemotivată, iar la 19 octombrie 2022, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 03 august 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Central, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a respins cererea de apel depusă de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, și s-a menținut hotărârea din 03 august 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Central.

17. În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că dreptul de proprietate asupra sectorului de teren – teren de pe lângă casă, teren de pe lângă anexele gospodărești, teren pentru grădini, cotă de teren echivalentă, se confirmă exclusiv prin Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, care ar urma să fie precedat de o decizie a autorității publice locale de atribuire în proprietate a terenului. La rîndul său, acest Titlu urmează să existe anterior înstrăinării de către proprietar a terenului către terți.

18. La caz, conform contractului de vânzare-cumpărare nr. **** din ****, dreptul de proprietate asupra sectorului de teren pe numele lui Fiodor Simon a fost identificat în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. **** eliberat **** de Primăria com. ****, înregistrat în Registrul bunurilor imobile la OCT Edineț cu nr. cadastral convențional – ****.

19. Instanța de apel a menționat că extrasul cadastral din registrul bunurilor imobile identifică bunul imobil sub nr. cadastral convențional – **** pentru sectorul de teren cu nr. **** cu suprafața de 0, 2087 ha, pe care Fiodor Simon l-a deținut în proprietate anterior vânzării către Violeta Șalaru, în baza Titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. **** din ****.

20. Prin urmare, instanța de apel a stabilit că instanța de fond corect a concluzionat cu privire la lipsa înregistrării primare a dreptului de proprietate pentru terenul la care pretinde apelanta, și anume a înregistrării pe numele lui Fiodor Simon a acestui drept, odată ce este lipsă în contract mențiunea despre un Titlu de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe 0, 12 ha din extravilanul com. Zăbriceni, după cum este lipsă și un extras din Registrul bunurilor imobile la situația 19 februarie 2002, care să fi stat la baza perfectării tranzacției așa cum prescriau normele legislației în vigoare la 19 februarie 2002.

21. Or, art. 36 din Legea cadastrului bunurilor imobile indica la acea situație că înregistrarea drepturilor asupra bunului imobil este confirmată prin extrasul din registrul bunurilor imobile. Extrasul din registrul bunurilor imobile se eliberează pentru efectuarea tranzacțiilor și este valabil timp de două luni din data eliberării. Iar, articolul 20 din Codul funciar prescrie la respectiva perioadă a tranzacției că documentul ce confirmă drepturile deținătorilor de teren sunt: titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, eliberat de autoritățile administrației publice locale la atribuirea de către stat a terenurilor, certificatul de moștenire, contractul de vânzare-cumpărare, contractul de donație, contractul de schimb, contractul de arendă și altele.

22. Instanța de apel a notat că, odată ce conform contractului de vânzare-cumpărare din 19 februarie 2002, Fiodor Simon i-a vândut Violetei Șalaru un bun incert, această culpă nu poate fi imputată primăriei, căreia prin actuala cerere de chemare în judecată i se pretinde identificarea bunului procurat în perimetrul localității Zăbriceni, cu eliberarea unei decizii în acest sens. Or, asemenea obligații ale primăriei sunt străine situației actuale, odată ce primăria are obligația identificării bunului în perimetrul localității - la etapa atribuirii terenului către deținătorul inițial, și nu la etapa înstrăinărilor succesive.

23. Prin urmare, instanța de apel a menționat că chestiunea legată de bunul vândut conform contractului de vânzare-cumpărare din **** urmează a se clarifica cu vânzătorul și nu cu primăria.

24. Totodată, instanța de apel a reținut ca, fiind corecte concluziile primei instanțe de respingere a probei – confirmarea eliberată de Primarul com. Zăbriceni de achitare a impozitelor și taxelor locale (f.d. 22). Or, confirmarea respectivă indică asupra faptului deținerii de către apelantă a terenului de pe lângă casă cu nr. cadastral **** și a unui alt teren cu suprafața de 0,09 ha, adică altul decât cel indicat în contractul de vânzare-cumpărare din 19 februarie 2002 cu suprafața de 0,12 ha.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

25. La 27 februarie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de recurs nemotivată, iar la 29 august 2023, a prezentat motivarea cererii de recurs împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți și a hotărârii din 03 august 2022 a Judecătorei Edineț, sediul Central, solicitând admiterea acesteia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

SOLICITAREA RECURENTULUI

26. În motivarea recursului, recurenta a reiterat motivele de fapt și de drept expuse în cererea de apel, invocând că instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au aplicat legea care nu trebuia să fie aplicată și au interpretat eronat legea.

27. La 21 septembrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimațiilor copia cererii de recurs depusă de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței.

28. Prin referința din 11 octombrie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a indicat că instanțele inferioare s-au expus asupra tuturor argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată, cât și în cererea de apel, însă în cererea de recurs depusă de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, nu sunt indicate temerile recursului conform dispozițiilor art. 245¹ din Codul administrativ.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

29. Art. XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție):

„ (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

30. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

31. Recursul declarat de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 1 septembrie 2023), prin urmare va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

32. Art. 244 alin. (1) din Codul administrativ:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

33. Art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023):

„(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. (2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

34. Art. 246 din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului):

„Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

Recursul se declară inadmisibil în special când:

a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs;

b) recursul este depus în mod repetat;

c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită;

d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.245 alin.(1);

e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art.245 alin.(2);

f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art.244 alin.(2), art.233 alin.(1) și (2) și art.234 alin.(2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

35. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că dispozitivul deciziei contestate a fost pronunțat de Curtea de Apel Bălți în ședință publică, la 02 februarie 2023.

36. Din actele dosarului rezultă că, la 08 februarie 2023, Curtea de Apel Bălți, a expediat, prin intermediul poștei electronice, reprezentantului recurenteii, avocatului Odobescu Ghenadie, dispozitivul deciziei, iar la 24 august 2023, i-a comunicat acestuia decizia motivată, fapt ce se confirmă prin extrasele din poșta electronică atașate la materialele cauzei (f.d. 141, 150).

37. La 27 februarie 2023, Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus recursul nemotivat, iar motivarea recursului a fost depusă de recurentă, la 29 august 2023.

38. Prin urmare, Completul de judecată reține că cererea de recurs și motivarea acesteia au fost depuse în termenul legal prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

39. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

40. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea în fond a cererii de recurs.

41. În această ordine de idei, completul de judecată reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

42. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

43. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în redacția existentă la data depunerii recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

44. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

45. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recursul depus de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, include obiecții care au fost analizate detaliat de către Curtea de Apel Bălți, care le-a evaluat corespunzător.

46. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141, §39).

47. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

48. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu.

49. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Violeta Șalaru, reprezentată de avocatul Ghenadie Odobescu, împotriva deciziei din 02 februarie 2023 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Oxana Parfeni

Judecători

Gheorghe Statulat

Ion Munteanu